

Warszawa, 24 marca 2020 r.

## Czy reakcja rządu na epidemię była szybka? Lekcje na przyszłość dla Polski i Europy

- Skutki epidemii nie zależą wyłącznie od reakcji rządów – zamieszkiwanie osób młodych wspólnie ze starszymi może przyspieszyć transmisję wirusa do bardziej wrażliwej części populacji, a pojedynczy niezdiagnozowany chory może zarazić niewspółmiernie wiele innych osób. Dotychczasowe doświadczenia z pandemią koronawirusa pokazują jednak, że szybka reakcja rządu może pomóc w ograniczeniu skutków wybuchu epidemii. To lekcja do odrobienia zarówno dla Polski, jak i dla innych państw członkowskich Unii Europejskiej, których reakcja była opóźniona.
- Premier Morawiecki twierdzi, że rząd rozpoczął przygotowania do epidemii „parę miesięcy” temu, kiedy pierwszy raz usłyszał o problemie 9 stycznia. Nic jednak nie wskazuje na wczesny początek tych przygotowań.
  - **9 stycznia** – w Głównym Inspektoracie powstaje zespół monitorujący sytuację epidemiologiczną.
  - **23 lutego** – GIS zaleca wstrzymanie się z wyjazdami do Włoch. Jednak był to ostatni dzień ferii zimowych w Polsce i wiele osób wracało już z wyjazdów na narty do Włoch. Nie zostały sprawdzone na lotniskach ani granicach.
  - **4 marca** – pierwszy potwierdzony przypadek zarażenia koronawirusem w Polsce.
  - **10 marca** – posiedzenie Rady Bezpieczeństwa Narodowego.
  - **11 marca** – Mateusz Morawiecki ogłasza zamknięcie szkół i uczelni na dwa tygodnie.
  - **13 marca** – rząd wprowadza stan zagrożenia epidemiologicznego, zamyka granice i ogranicza działalność galerii handlowych, restauracji i miejsc rozrywki.
  - **14 marca** – początek akcji „Lot do domu”.
- Najsprawniej na świecie odpowiedział na epidemię Tajwan, nauczony doświadczeniami z epidemią SARS w 2003 roku. W efekcie pomimo bliskiego położenia i ścisłych kontaktów z Chinami kraj ten wciąż panuje nad epidemią. Takiej odpowiedzi zabrakło nie tylko Polsce, lecz także innym państwom członkowskim UE.
  - **31 grudnia** – Chiny po raz pierwszy informują WHO o przypadkach zapalenia płuc o nieznanym przyczynie. Tajwan rozpoczyna sprawdzanie pasażerów przybywających z Wuhanu pod kątem gorączki i objawów zapalenia płuc.
  - **20 stycznia** – 3 dni przed zamknięciem Wuhanu i pierwszym spotkaniem WHO w tej sprawie, Tajwan uruchamia Centralne Centrum Dowodzenia Epidemiologicznego (zanim jeszcze wykryto jakikolwiek przypadek zarażenia w tym kraju).

Mateusz Morawiecki w wywiadzie dla TVP 1 stwierdził: „Rozpoczęliśmy te przygotowania parę miesięcy temu, kiedy usłyszeliśmy, bodaj 9 stycznia, o przypadkach koronawirusa. Później te przygotowania rosły czy były coraz bardziej zaawansowane, z dnia na dzień, z tygodnia na tydzień”<sup>1</sup>.

### Jak wyglądała reakcja Polski na epidemię koronawirusa?<sup>2</sup>

- **9 stycznia** – w Głównym Inspektoracie Sanitarnym (GIS) powstał zespół monitorujący sytuację epidemiologiczną.
- **13 stycznia – 23 luty** – ferie zimowe w Polsce.
- **23 luty** – GIS zaleca wstrzymanie się z wyjazdami do Włoch, a osoby wracające z rejonów, gdzie występuje ognisko zarażenia koronawirusem, prosi o kontakt.
- **4 marca** – pierwszy potwierdzony przypadek zakażenia koronawirusem w Polsce.
- **10 marca** – posiedzenie Rady Bezpieczeństwa Narodowego.
- **11 marca** – Mateusz Morawiecki ogłasza zamknięcie szkół i uczelni na dwa tygodnie.
- **13 marca** – stan zagrożenia epidemicznego: zostają przerwane pełne kontrole na wszystkich polskich granicach, wstrzymane międzynarodowe połączenia lotnicze i kolejowe, zostaje ograniczona działalność galerii handlowych oraz całkowicie zamknięte restauracje, bary, kluby i wszelkie miejsca rozrywki.
- **14 marca** – początek akcji „Lot do domu”.
- **17 marca** – zapowiedź ustawy „Tarcza antykryzysowa”.

### Jak wyglądała reakcja Tajwanu na pandemię koronawirusa?<sup>3</sup>

Działania Tajwanu, nauczonego doświadczeniami z epidemią SARS w 2003 roku, są przykładem jednej z najsprawniejszych reakcji władz publicznych na świecie na epidemię koronawirusa.

- **31 grudnia** – Chiny po raz pierwszy informują WHO o przypadkach zapalenia płuc o nieznanym przyczynie. Tajwan rozpoczyna sprawdzanie pasażerów przybywających z Wuhanu pod kątem gorączki i objawów zapalenia płuc.
- **20 stycznia** – 3 dni przed zamknięciem Wuhanu i pierwszym spotkaniem WHO w tej sprawie, Tajwan uruchamia Centralne Centrum Dowodzenia Epidemiologicznego (zanim jeszcze wykryto jakikolwiek przypadek zarażenia w tym kraju). Rząd w jeden dzień łączy dane ze służby zdrowia i imigracyjne, aby zidentyfikować i śledzić 14-dniową historię podróży potencjalnych pacjentów. Na podstawie danych z systemów rejestracji i kart wjazdowych cudzoziemców identyfikuje osoby wysokiego ryzyka, poddaje je kwarantannie i monitoruje za pomocą telefonów komórkowych.

---

<sup>1</sup> Gość Wiadomości, TVP VOD, 18 marca 2020, <https://vod.tvp.pl/video/gosc-wiadomosci,18032020,46853727>.

<sup>2</sup> A. Kublik, *Jak rząd od 9 stycznia walczył z koronawirusem. Sprawdzamy daty, działania, wypowiedzi*, Wyborcza.pl, 19 marca 2020, <https://wyborcza.pl/7,75398,25805332,jak-rzad-od-9-stycznia-walczy-l-z-koronawirusem-sprawdzamy-daty.html>

<sup>3</sup> C.J. Wang, C.Y. Ng i R.H. Brook, *Response to COVID-19 in Taiwan: Big Data Analytics, New Technology, and Proactive Testing*, JAMA, 3 marca 2020, <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2762689>.

## Podsumowanie

Skutki epidemii nie zależą wyłącznie od reakcji rządów – zamieszkiwanie osób młodych wspólnie ze starszymi może przyspieszyć transmisję wirusa do bardziej wrażliwej części populacji, co zdarzyło się we Włoszech, gdzie zarażone są głównie osoby w wieku powyżej 60. roku życia<sup>4</sup>, a pojedynczy niezdiagnozowany chory może zarażać niewspółmiernie wiele innych osób, co zdarzyło się we Włoszech<sup>5</sup> i Korei Południowej<sup>6</sup>. Jednak szybka reakcja władz publicznych może skutecznie pomóc w zminimalizowaniu skutków epidemii. To lekcja do odrobienia zarówno dla Polski, jak i dla innych państw członkowskich Unii Europejskiej, których reakcja była opóźniona.

### KONTAKT DO AUTORÓW



**Rafał Trzeciakowski**

Ekonomista

e-mail: [rafal.trzeciakowski@for.org.pl](mailto:rafal.trzeciakowski@for.org.pl)



**Marcin Zieliński**

Ekonomista

e-mail: [marcin.zielinski@for.org.pl](mailto:marcin.zielinski@for.org.pl)

#### Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A · 02-628 Warszawa · tel. +48 22 628 85 11, +48 726 621 240

e-mail: [info@for.org.pl](mailto:info@for.org.pl) · [www.for.org.pl](http://www.for.org.pl)

[f/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR) · [t/FundacjaFOR](https://twitter.com/FundacjaFOR)

<sup>4</sup> A. Backhaus, *Coronavirus: Why it's so deadly in Italy*, Medium, 13 marca 2020,

<https://medium.com/@andreasbackhausab/coronavirus-why-its-so-deadly-in-italy-c4200a15a7bf>.

<sup>5</sup> K. Świdrak, *Epidemia COVID-19 we Włoszech. Kim jest „pacjent zero”, który zaraził resztę?*, Onet.pl, 4 marca 2020, <https://www.medonet.pl/zdrowie,koronawirus-juz-w-polsce--kim-byl-wloski-pacjent-zero--ktory-zarazil-pozostalych-,artykul,03613598.html>.

<sup>6</sup> Gdy wydawało się, że sytuacja w Korei Południowej jest opanowana, niezdiagnozowana pacjentka nr 31 udała się na dwa nabożeństwa Kościoła Jezusa Nowego Nieba i Ziemi (Shincheonji). Ok. 60% zarażonych jest członkami tego Kościoła (stan na 18 marca). Zob. M. Hernandez, S. Scarr i M. Sharma, *The Korean clusters*, Reuters, 20 marca 2020, <https://graphics.reuters.com/CHINA-HEALTH-SOUTHKOREA-CLUSTERS/0100B5G33SB/index.html>.